

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

vychádza od roku 1991
ročník 31
apríl 2021
cena 1 euro

4

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Režim ich nielen väznil, ale aj umlčal

NÁŠ ROZHOVOR

Otec Ing. Mariana Hromádku dostal trest smrti, ale nebol vykonaný. Zmenili mu ho na doživotie a napokon na 25 rokov. Takto sa pohral režim s Jánom Hromádkom, vedúcim odborom na povereníctve financií preto, že sa netajil svojimi názormi na Československú ľudovodemokratickú republiku. Bola až taká ľudová, že sa s ľudákmi nekompromisne vysporiadala. Medzi nich patril aj Ján Hromádka, kresťan a ľudovec.

● V ktorom roku otecka zatkli?

V roku 1955. Bývali sme v Lamači, tam sa narodili aj moji starší bratia Juraj a Peter. Juraj je strojár, roky bol námestníkom riaditeľa v Dunajplavbe. Peter bol riaditeľom technologickej časti Lignoprojektu a „gaspadin Gramadka“ roky šéfoval výstavbe pozemných stavieb v Rusku. Takto mi hovorili v Rusku.

● Nie zlá kariéra detí politic-

Ing. Marian Hromádka

Foto Eva Zelenayová

kého väzňa. Čo viete o otcovi. Prečo ho zatkli?

Otec bol vedúcim odborom na povereníctve financií a čo sa stalo, že ho zatkli? Priznám sa, doma sa o tom nehovorilo, ale keď tak o tom rozmýšľam, zrejme preto, že sme silne katolícky vychovaní a protisovskí orientovaní. A on sa tým netajil.

● To, že bol odsúdený, muse-

lo mať svoju príčinu. Čo robil otec napríklad za prvej Slovenskej republiky? Bol nejakým funkcionárom?

Nie nebol. Vtedy bol ešte relatívne mladým človekom. Otec skončil gymnázium vo Zvolene a zároveň si robil vysokú školu ekonomickú v Prahe.

Pokračovanie na 10. strane

V čísle	Ján Košiar Veľkonočný príhovor	2-3
	Eva Zelenayová Oneskorené lustrovanie	3

Eva Zelenayová Komunizmus jej zobral zmysel života	4
Ján Košiar Profesor F. Vnuk 95 ročný	5

Peter Grečo Hagia Sofia a „zblížujúci“ sa islam	6-7
Marián Tkáč Bol marec 1988, je apríl 2021	9

Ľubomír Sýkora Odškodnenie za násilné vysťahovanie	12
František Rábek Posolstvo Veľkej noci	13

ročník 31 • apríl 2021

Milí politickí väzni, vzácní priatelja, bratia a sestry,

už vyše roka celý svet trápi pandémie koronavírusu a hygienické opatrenia akosi na ňu nezaberajú. Ľudia 21. storočia si totiž myslia, že všetko môžu, že „spolu to zvládnú“, ibaže zabúdajú povedať „spolu s kým?“. No predsa s dobrotivým a láskavým Bohom, otcom Ježiša Krista! Ak jeho neprizveme do tohto nerovného zápasu, tak sa zbytočne namáhame.

Pokúšenie „byť ako Boh“ (Gn 3,5) je aj dnes veľmi silné. Človek je síce stvorený na Boží obraz a podobu, ale Bohom určite nikdy nebude. Stále je to len pokúšenie a klamstvo. Vidíme to aj pri agresívnom presadzovaní rodovej rovnosti istej skupiny ľudí. Avšak či sa niekto narodil mužom alebo ženou, o tom sme nerozhodli my sami, ale Pán Boh. A keď nám chcú dnes tí istí ľudia nahovoriť, že to si môže človek zmeniť, tak je to na úrovni pokúšenia diabla, a je to nereálne. Ale človek masírovaný propagandou s podporou hormonálnej chémie je tomu náchylný uveriť a demokraticky presadiť do civilných zákonov proti zákonu prirodzenému.

Preto tu máme koronakrízu a nezbavíme sa jej, kým ľudia neprestanú podliehať pokúšeniu byť ako Boh.

Ak je vírus vyrobený...

Ak je **koronavírus z laboratória**, je to biologická zbraň (toto si dovolil povedať o. i. pražský kardinál Dominik Duka na Popolcovú stredu 17. februára 2021 v pražskej katedrále sv. Víta: „Jsou o tom přesvědčeni všichni vojenští specialisté na celém světě, kteří se to buď bojí říci, nebo to nesmí říci.“) Tvorcov, biológov, profesorov, doktorov, ktorí podľahli pokúšeniu byť ako Boh, treba nájsť, identifikovať a dať im cenu Dr. Josefa Mengeleho (1911 – 1979), teda postaviť pred súd, ktorému on ušiel do Južnej Ameriky.

Ján Španko na webe konšpiračného *Denníka N* napísal: „Štrnásťčlenný tím odborníkov, alias vyšetrovateľov, Svetovej zdravotníckej organizácie vykonal misiu s cieľom objasniť kľúčovú otázku, **kedy a ako sa epidémia začala**. Záver z tejto **prvej misie** je pre nás veľmi znepokojivý: **Možno sa nikdy nedozvieme** ako sa Covid-19 v Číne objavil. Aj preto nebudeme vedieť zabrániť tomu, aby sa podobná situácia nezopakovala znova. Správy v médiách v the Wall Street Journal a New York Times potvrdili, že **čínska vláda zatajuje** údaje vyšetrovateľom WHO. Predbežné zistenia naznačujú, že je nepravdepodobné, že by koronavírus vznikol v laboratóriu v Číne, ale **prenos zo zvierat na ľudí je potrebné ďalej skúmať**. Stále ale nevieme, ako sa to všetko začalo, preto **všetky hypotézy sú naďalej otvorené...**“

(Slovo konšpirácia je z latinských slov con = *spolu* a spirare = *dýchať*)

Ak vírus vznikol náhodou

Ak koronavírus vznikol náhodou, potom bol a je v Božom prozreteľnostnom pláne a je to Božie napomenutie hriechnemu ľudstvu, aby sa spamätalo. Aby sme sa spamätali všetci: od jednoduchých ľudí, až po naše volené i nevolené elity zdravotníckeho režimu.

Slovenskí katolíci adresovali našej verejnosti i pánom biskupom výzvu, kde okrem iného píšou: „Po takmer roku, odkedy nemôžeme slobodne a verejne participovať na slávení svätých omší v našich katolíckych chrámoch, sa opäť blížime k najväčšej liturgickej oslave roka – k vzkrieseniu nášho Pána Ježiša Krista, ktorá bude pravdepodobne zo strany svetskej moci aj tentoraz zakázaná. Zdá sa, že na základe neprimerane submisívneho postoja pastierov Katolíckej cirkvi, sa postupne zaradíme medzi najateistickejšie a najtotalitnejšie štáty (v žiadnom z našich bezprostredných susedných štátov totiž k takýmto tvrdým opatreniam nedošlo) z hľadiska rešpektovania slobody náboženstva. Preto máme ako verní synovia a dcéry Cirkvi vážnu obavu o reálnu sakramentálnu službu Cirkvi, ktorej centrom je živý Kristus uprostred eucharistického spoločenstva veriacich, ktorú nemôžu nahradiť virtuálne stretnutia... Vzhľadom na súčasnú tragickú situáciu dejín spásy na Slovensku, v ktorej totalitný protikresťanský systém zameraný proti rodine a životu opäť rafinovane siaha na slobodu náboženstva a na Bohom darované právo na verejný kult a uctievanie, ktoré Božia autorita v *Dekalógu* definovala ako „morálny imperatív“, už v tejto fáze nemôžeme viac mlčať. My, úprimne veriaci katolíci, sa nehanbíme za Krista, no oprávnenne chceme vidieť, že aj naši pastieri a Cirkev nie sú len humanistickou a charitatívnou inštitúciou, kde dominuje štatistika o počte veriacich, ktorá je základom finančných príspevkov od štátu. Mnohí ľudia na Slovensku sú už dnes reálne chudobní (ba pod hranicou chudoby) a ich existencia je vážne ohrozená. Veľa ľudí je aj bez práce a majú čo robiť, aby uživilí svoje rodiny.

Vakcíny morálne kompromitované

Morálne závažnou vecou, ktorá nás katolíkov prekvapuje, je pohoršujúce angažovanie sa za vakcináciu proti chorobe Covid-19 vakcínami, ktoré sú morálne kompromitované zločinom vrážd nenarodených detí a k priamej podpore neľudskej a obľudnej farmaceutickej lobby, ktorú vytvorili vedci odtrhnutí od biblického imperatívu *Nezabíjaj!* Namiesť to verejného apelu na štátne inštitúcie, na biomedicínske

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja ● **Vydavateľ:** PV ZPKO, založený v roku 1990 pod názvom Konfederácia politických väzňov Slovenska [KPVS] ● **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová ● **Redakčná rada:** Ján Košíar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábek a Eva Zelenayová ● **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 ● **Telefón:** 02-5263 8156 ● **e-mail:** ustredie@pv-zpko.sk ● **webová stránka:** www.pv-zpko.sk ● **IČO:** 00679879 ● **Cena jedného výtlačku:** 1 EURO ● **Predplatné 10 EUR**/kalendárny rok ● **Predplatné pre zahraničných abonentov: 50 USD** vrátane poštovného. ● **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109 ● **EV:** 3851/09 ● **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. ● **Nevyžiadané rukopisy nevraciamy** ● **ISSN:** 1338-404X ● **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

a farmaceutické authority, aby poskytli slovenským občanom eticky nezávadné a bezpečné vakcíny, vy nás paradoxne vyzývate k podpore morálneho zla, ktoré odporuje Božiemu zjaveniu a učiteľskej tradícii Cirkvi vo forme encyklik sv. Jána Pavla II. *Veritatis splendor* a *Evangelium vitae*. Jedinou nádejou je živý Kristus – *Redemptor hominis* (Vykupiteľ človeka), nie vakcína, ako tvrdia niektorí...” (celý list nájdete na weboch, lebo stará téza, že papier znesie všetko sa dnes musí čítať: internet znesie všetko.)

Viera v Boha a jeho zmŕtvychvstalého Syna Ježiša Krista musí nám dať väčšiu nádej, než je strach z korony, lebo On premohol svet s jeho i našimi hriechmi a vstal z mŕtvych, a ako je skrze človeka smrť, tak je skrze človeka aj zmŕtvychvstanie: Ved' ako všetci umierajú v Adamovi, tak zasa všetci ožijú v Kristovi. Ako posledný nepriateľ bude zničená smrť. (1 Kor 15,20-26) Za túto vieru naši členovia trpeli a obetovali svoje životy. Komunistická tma trvala od roku 1948 do novembra 1989. Koľko potrvá tma súčasná, korono-kovidová?

Tajomstvo Veľkej noci
nech je stále aktuálne v našom živote
a umožňuje nám s vierou hľadať na Kristovo telo.
V tomto duchu Vám prajem a vyprosujem
požehnané prežitie Veľkonočných sviatkov
za Nitrianske biskupstvo

+ L. Agnelli
nitriansky biskup

Napriek tomu, všetkým Vám, milí priatelia, žlám požehnané veľkonočné sviatky zmŕtvychvstania nášho Pána Ježiša Krista.

Ján Košiar
duchovný PV ZPKO

Oneskorené lustrovanie

Povojnovej generácii sa až do roku 1989 prvá Slovenská republika vnucovala ako tzv. Slovenský štát. Čiže akoby ani nejestvoval štát, iba akýsi tzv. útvar. Od roku 1948 do roku 1989 boli pri moci komunisti, takže spochybňovanie, ba až zatracovanie prvej Slovenskej republiky, ktorá komunistickú stranu vykáza do ilegality, bolo istým revanšom. Zákaz činnosti komunistickej strany mal svoje opodstatnenie. Podľa Mareka Syrového (Slovenskí komunisti v rokoch 1939-1944) „extrémizmus tejto strany, ale tiež v niektorých prípadoch odhalená spolupráca so sovietskou špiónážou, prinútila kompetentné úrady zriadiť už v roku 1933 v rámci politického spravodajstva aj špeciálny tím, ktorého členovia sa venovali osobitne komunistom“. Takže ešte pred vznikom slovenskej autonómie i samostatnej Slovenskej republiky, táto strana vyvíjala pre štát nebezpečnú činnosť.

Je priam nepochopiteľné, že po roku 1989, keď spoločnosť odvrhla komunistický systém, neodvrhla jeho praktické pokračovanie. Prvá Slovenská republika sa opäť stala zatracovanou a dostala nové prívlastky. Od klérofašistickej, cez vojnovú až po fašistickú. Aký to má praktický význam sa presvedčili najmä politickí väzni komunistického režimu.

SLOVO SVEDECTVA

V minulom čísle Svedectva sme uverejnili dokument Ústavu pamäti národa pod názvom **Žiadosť o priznanie postavenia účastníka protikomunistického odboja podľa zákona č. 219/2006 Z.z.** Má osem strán, päť častí. V skutočnosti až piata z nich zodpovedá požiadavkám zákona o protikomunistickom odboji. Zákon totiž v paragrafe 6 stanovuje: „Účastníkom protikomunistického odboja je občan, ktorý bol politickým väzňom alebo bol z politických dôvodov internovaný, alebo bol v období rokov 1948 až 1953 zaradený do vojenských táborov nútených prác, alebo bol v rokoch 1944 až 1946 civilnou osobou protiprávne násilne odvečenou do bývalého Zväzu sovietskych socialistických republík a do táborov, ktoré mal bývalý Zväz sovietskych socialistických republík zriadené v iných štátoch. Podľa tohto zákona je politickým väzňom ten, kto bol v rozhodnom období obmedzený na osobnej slobode väznením, zaradením do tábora nútených prác, protiprávne násilne odvečený alebo internovaný pre svoj aktívny odboj proti komunistickej moci z dôvodov politických, náboženských, či z ďalších dôvodov súvisiacich s protikomunistickým odbojom.“ A paragraf 10 v bode 2 hovorí: „Účastníkovi

protikomunistického odboja podľa paragrafu 6 prináleží postavenie veterána protikomunistického odboja; Ústav pamäti národa mu vydá preukaz veterána protikomunistického odboja.“

Zákon zrozumiteľne hovorí, kto má nárok na postavenie veterána protikomunistického odboja. Ibaže Ústav pamäti národa išiel svojím dokumentom, ktorý musí vyplniť každý žiadateľ, ktorému z postavenia veterána protikomunistického odboja vyplýva zvýšený príplatok k dôchodku a jednorazová symbolická suma 1989 eur, nad rámec zákona. Napríklad v časti II sú otázky k činnosti žiadateľa v rokoch 1939 až 1945. Máme informácie, že ten, kto sa v tomto období angažoval napríklad v mládežníckej organizácii, nezískal postavenie veterána protikomunistického odboja. To je už zo samotnej povahy veci absurdné, lebo išlo o vyslovene protikomunistický režim. Ak by táto podmienka mala platiť, postavenie účastníka protikomunistického odboja by nemohol získať ani popravený Anton Tunega, lebo bol členom Hlinkovej mládeže. No ani Anton Srholec, keby pravdivo odpovedal na otázku z dokumentu, či bol evidovaný v materiáloch ŠtB ... Takéto lustrovanie politických väzňov mohlo mať význam pred tridsiatimi rokmi. Ale dnes? **Eva Zelenayová** šéfredaktorka

Komunizmus jej zobral zmysel života

Jej tvár vyžaruje spokojnosť, pokoru a istotu zároveň, ale keď začne spomínať na svoju mladosť zneistie, hlas sa jej začne chvieť, ruky hľadajú pevnú oporu. Z oka vypadne slza. Anna Fodorová (1939), podpredsedníčka PV ZPKO, svoju prvorodenú dcéru priviedla na svet vo väzení. Takto sme vo Svedectve č. 6 v roku 2015 predstavili

pani Fodorovú, od 24. marca 1990 členku našej organizácie, od roku 2006 predsedníčku okresnej i kraj-skej pobočky PV ZPKO, od roku 2009 členku predsedníctva a od roku 2013 podpredsedníčku PV ZPKO pre ekonomiku. Naša drahá Anka 8. marca 2021 opustila tento svet.

Napriek prežitému utrpeniu, vždy okolo seba šírila radosť zo života a optimizmus. Na svoju mladosť si takto zaspomínala: „Rodinná idylka sa skončila, keď som končila meštiansku školu v Žiline. V dedine sa objavili komisári a začali agitovať do JRD. Môj otec sa však za žiadnu cenu nechcel vzdať svojho majetku. Otcovo trápenie som veľmi ťažko niesla. Vyhrážali sa mu, že ak nepodpíše vstup do družstva, deti nebudú môcť študovať. Celkom ho to zlomilo, až napokon podpísal. Rezignoval na všetko. Už ho nezaujímal, či sa deti dostanú do školy alebo nie.“

Anka sa zoznámila s bývalým politickým väzňom Antonom Považským a jeho priateľom Emilom Švecom. „Považský so Švecom mi boli blízki svojou životnou filozofiou, lebo rovnako ako oni, aj ja som cítila odpor k ideológii, ktorá nám zobrala zmysel života,“ povedala v rozhovore pre Svedectvo. To neuniklo pozornosti riaditeľa školy Vladimíra Záhradníka v Ružomberku, kde Anka pracovala ako vychovávateľka. Začal ju sledovať a dohovárať jej. V roku 1960 Švec emigroval do Rakúska. Štátna bezpečnosť zachytila listy, ktoré jej poslal a v ktorých sa pýtal na Považského. Vraj čo robí, čo chystá...

Štrnásť dní pred svadbou, 30. júna 1961, ju zatkli. Mala 21 rokov.

Na otázku, či si ešte pamätá podrobnosti, odpovedala: „Na to sa nedá zabudnúť. Keď sme prišli do mojej izbičky požiadali ma, aby som im vydala všetky písomnosti. Reku aké? Že nejaké fotografie, listy zo zahraničia, písomnosti. Napadlo mi, či majú povolenie na prehliadku. Samozrejme, že mali. Tak som si sadla do kresla a čakala, čo bude. Každý kúsok v byte prehľadali, baterkou presvecovali starožitný nábytok. Vraj hľadali mikrofilmy. Pýtali fotografiu Šveca. Mala som ju v albume, tak som im ju ukázala, nemala som nijaké tajnosti. V tom čase som nevedela, že na moju adresu išla od Šveca zásielka s fotoaparátmi a príslušenstvom na špionáž.“

Nasledovalo väzenie v Banskej Bystrici. Vyšetrovací väzba trvala tri mesiace. Na vyšetrovateľov nezapôsobila ani skutočnosť, že mladá žena bola tehotná. Po troch mesiacoch „ma strčili do tzv. antona na prevádzanie väzňov. Bolo v ňom desať kabiniek bez okien, úzkych a nízkych, takže sa v nich nedalo vôbec narovnať. Mne to robilo problémy, lebo som dosť vysoká. Keď naplnili vozidlo, pohli sme sa. Vyviedli ma odtiaľ celkom oslepenú. Boli sme v llave. Tam sme prespali a ráno mi vo vojenskej šálke doniesli trochu čiernej kávy a kus chleba. A išli sme ďalej. Ale to už nebola krátka cesta. Navyše tie antony nechodili rýchlo, takže do Prahy sme dorazili až večer. No a mňa z tej kabíny už museli vyťahovať.“

V Ruzyni sa dostala na celu „nad nejakou vyšetrovacou kanceláriou, takže často sme počuli údery, plač mužov, krik. A to neboli päťdesiate roky, bolo to v roku 1961. Neskôr som sa dozvedela, že všetkých ľudí, s ktorými som sa stýkala, od ktorých som mala adresy, všetkých vyšetrovali. Keď som sa to dozvedela, bola som z toho hotová. V Ruzyni som sa dozvedela, že aj môj snúbenec je zavretý.“

Emila Šveca v neprítomnosti odsúdili na pätnásť rokov, Považského na sedem a Annu Fodorovú na štyri roky. Za vyzvedačstvo.

Už na druhý deň po rozsudku ju zaviezli na Pankrác. „Tentoraz nie do cely, ale do nemocnice, kde v jednej miestnosti bolo 24 postelí. Ležali tam ženy po ťažkých, najmä onkologických operáciách. Plakali, kričali, tam sa nedalo spať. Tie ženy nedostávali nič na utlmenie bolesti, ja som im podávala aspoň vodu, stisla ruku... Som presvedčená, že na tých ženách robili pokusy. Dostala som sa na novorodenecké oddelenie. Bolo tam trinásť novorodeniatok a ja som ich dostala do opatery. Boli vo veku od troch dní do troch mesiacov. Modlila som sa, aby som to zvládla, aby som tým deťom neublížila. Každé tri hodiny priviedli matky na kojenie. Dozorca tam stál, za 15 minút museli nakojiť deti a potom ich vyslovene odtrhli matkám od prsníkov. Ja som tie deti potom dokrmovala umelým mliekom, lebo inak by ostali hladné. Večer som ich vykúpala, odvážila, dala koiť, potom znovu odvážila, prebalila, dala do postielky. Bol to jednoducho rituál. Ženy mi boli vďačné, že sa o deti starám. Robila som od rána od šiestej do večera do desiatej,“ spomínala a pokračovala: „Ráno som deti našla v dezolátnom stave. Pogrckané, pokakané, pociakané, vysilené od plaču. Všetky som obriadila, až sa upokojili. A takto to išlo zo dňa na deň.“

Až som 27. februára dostala pôrodné bolesti a na druhý deň na obed som porodila dcérku. V ten deň a na druhý deň som ešte mohla ležať, ale na tretí deň som sa už musela starať o všetky deti. Bola som však rada, lebo som tam mala aj svoje dieťa.“

Anka, ďakujeme za tvoje svedectvo, budeš nám veľmi chýbať.

Eva Zelenayová

Z oneskorenej pošty

Nemalo by sa, no stane sa, že sa pošta na redakčnom stole objaví až po nejakom čase. Hoci od odoslania správy uplynie len niekoľko mesiacov, môžu sa dramaticky zmeniť okolnosti. Predsedníčka regionálnej organizácie PV ZPKO v Nitre Alžbeta Loudová poslala začiatkom augusta minulého roku do Svedectva informáciu o dvoch podujatiach. Prvé sa týkalo prvého výročia úmrtia manželky čestného predsedu organizácie Pavla Lavu Štefanie Lavovej, členky nitrianskej organizácie politických väzňov. Predsedníčka RO PV ZPKO v Nitre Alžbeta Loudová s manželom Bohumilom Loudom si 18. júla 2020 pripomenuli výročie jej úmrtia na mestskom cintoríne v Nitre. Sviečky, kvety a tichá modlitba sa už neodmysliteľne stali súčasťou spomienky na členov organizácie politických väzňov v Nitre.

Predsedníčka RO PV ZPKO v Nitre A. Loudová prijala pozvanie predsedu KPVS Petra Sandtnera na pietnu spomienku nespravodlivo väznených komunistickým režimom vo väznici v Nitre. Uskutočnila sa 6. augusta 2020 pri pamätnej tabuli vedľa vchodu do Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody na Cintorínskej ulici v Nitre. Na pietnom akte kladení vencov sa zúčastnili okrem predsedníčky organizácie aj Anna Mesárošová, Jana Verešová, Juraj Konya, Helena Hlavačková, Agáta Fišerová

Pred väznicou v Nitre.

Foto archív

a Jozef Turček. Žiaľ, Janka Verešová, jedna spomedzi najaktívnejších členiek nitrianskej organizácie, sa dnešných dní nedožila. Česť jej pamiatke! **(zl)**

Prof. František Vnuk 95-ročný

**Drahý a vzácny náš priateľ,
milý jubilanť, pán profesor!**

Tvoj život bol a je veľmi požehnaný, lebo Tvojim cieľom bolo budovať nebeské kráľovstvo už tu na zemi. Vedel si čo znamená obeta a kríž. Na prvom mieste treba vyzdvihnúť Tvoju krásnu rodinu; spolu s manželkou ste prijali osem detí, príkladne ste ich vychovávali v kresťanskej viere, dokonca jeden váš syn Jozef Dominik sa stal kňazom a dominikánom.

Podobne si sa obetoval pre svoj, ale i náš slovenský národ, ktorému si venoval svoj dar písania a trpezlivosť v skúmaní historických prameňov. V neobyčajnej miere si sa pričínil o poznanie dejín nášho národa, tak doma ako aj vo svete. Teraz, pri príležitosti Tvojho jubilea, vyšla Tvoja nová kniha *Slovakia and Slovaks in the Twentieth Century*, obsahujúca aj Tvoj bibliografický súpis – vyše 1200 záznamov. A tie nemajú konca, lebo v každej *Kultúre* si môžeme od Teba niečo prečítať.

V Tvojich článkoch sa človek dozvie veľa – *sine ira et studio* – najmä o prvej Slovenskej republike a o jej prezidentovi Dr. Jozefovi Tisovi. Svojimi prácami si prispel nielen k odkrývaniu nepravd a fabulácií, ale napomáhal si najmä k pravdivému poznávaniu našich dejín, za ktoré sa nijaký Slováč nemá čo hanbiť. Nech Ti to Pán, večná Pravda, hojne odplatí.

Vpravo František Vnuk s biskupom Dominikom Hrušovským.

Foto archív

Ferko drahý, milý jubilanť, táto Tvoja služba pravde Ťa určite zapíše zlatými písmenami do Knihy života, a natrvalo zostane v historickej pamäti, aj keď nás tu už nebude, lebo *litera scripta manet*. Svojimi publikáciami v angličtine si sa pričínil aj o pravdivé poznanie Slovákov a ich dejín vo svete, o ktorých sa v cudzine stále málo vie. Touto svojou prácou pera si najmä povznášal náš národ a viedol ho k pravde, ktorej zdrojom je večná Pravda, Boh sám.

Ako sa zapíšeme my všetci do Božích dejín? Boh nás

povolal k životu v našom slovenskom národe a dal nám všetky milosti, aby sme prispeli k vzájomnému dobrému spoluzitiu, lebo všetci sme jedna veľká Božia rodina.

Ferko, pán profesor, Tvoje vzácne práce hovoria o dejinách nášho národa, ako o takom, ktorý stojí a padá so Všemohúcim Bohom. Aj teraz, keď nám hygiena a vláda zatvorila kostoly.

Ferko, pri Tvojom krásnom životnom jubileu 95 rokov, môžeme spokojne povedať, že máš skúsenosť ako málokto, skúsenosť nielen dejinnú, ale hlavne ľudskú. Bol si utečencom, zažil si toho veľa, rozličné režimy, zložité situácie, začal si u protinozčov nový život a pritom si nestratil to, čo je pre človeka najdôležitejšie, ako to krásne vyjadruje svätý Pavol: „Dobry boj som bojoval, vieru som zachoval“ (2 Tim 4, 7).

Milý Ferko, pán profesor, som poctený, že Ťa osobne už desaťročia poznám, myslím od roku 1984, preto viem, že ako dobrého kresťana-katolíka a Slováka Ťa vždy, celým Tvojím životom, viedla láska k Bohu, bližnému i slovenskému národu, za toto svedectvo Ti veľmi pekne ďakujem. V Tvojej práci za Boha a národ Ti želim i naďalej veľa úspechov, pevné zdravie a dobré pero aj do ďalších rokov, pokiaľ len budeš vládvať.

Ad multos annos!

Ján Košiar

Ku gratulácii sa pripája celé vedenie PV ZPKO, redakcia Svedectva a jeho redakčná rada.

Hagia Sofia a „zblížujúci sa“ islam

V konflikte postkresťanskej a islamskej civilizácie došlo k ďalšiemu zvratu. Začiatkom júla 2020 pôvodne patriarchálny chrám Hagia Sofia v Konštantínopole – hlavnom meste Východnej rímskej ríše – dnešnom Istanbule, bol z múzea po 85-tich rokoch „premenený“ na mešitu.

Význam Hagie Sofie podčiarkuje aj to, že je úzko spojená s našou duchovnou, a teda aj kultúrnou tradíciou. Sv. Konštantín – Cyril bol v nej vysvätený na kňaza a stal sa vyšším hodnostárom – bibliotekárom – správcom knižnice s archívom a tajomníkom patriarchu. Pri Hagii Sofii bola zriadená Dvorná (cisárska) vysoká škola – najprestížnejšia akademická inštitúcia vtedajšieho nielen kresťanského sveta.

Katolícke noviny v čísle 32/2020 síce priniesli túto informáciu ako svoju ústrednú tému, ale problematiku bagatelizovali. Sprievodca po blízkom východe Ján Majerník čitateľov ubezpečuje, že „*kresťanstvo a islam sa historicky zblížujú a nie je prospešné, aby sa vytvárala vzájomná nedôvera a rozjatrovali sa nedorozumenia z minulosti*“. V rovnakom ovzduší sa niesla na televíznej dvojke 2. decembra 2020 diskusná relácia *Do kríža*. Vyznávač islamu Jozef Lenč nás ubezpečoval, že násilná premena kresťanského chrámu na modlitbový priestor moslimov – mešitu je v poriadku. Jozef Lenč potvrdil náuku Mohameda, keď nadviazal na svoju hlavnú arogantnú klamlivú tézu o tom, že Hagia Sofia sa vrátila pôvodnému účelu: „Ak sme monoteisti, veríme v jediného Boha, tak nemôžeme akceptovať vieru v iného Boha.“ Moderátor Jaroslav Daniška mu správne kontroval, že kresťania predsa veria v iného Boha. Česť pravde aspoň v poslednom vstupe relácie sa snažil brániť pravoslávny kňaz prof. Ján Zozulák, ktorý divákovi vysvetlil rozdiel: Hagia Sofia bola postavená na bohoslužby Božiemu Synovi Ježišovi Kristovi, ktorý na jej kopule je vyobrazený ako Pantokrator a to, že kresťania sú chrámom živého Boha.

Vieme, kde je pravda

Kresťanský Boh sa zjavil ako Trojica osôb. Otec Ježiša Krista, ktorý v láske Ducha Svätého ponúka človeku zbožštenie, účasť na svojom živote. Monoteizmus islamu je mocenský monoteizmus, kde niet miesto pre dialóg a lásku, pretože predpokladom dialógu, tobôž lásky, sú osoby, teda interpersonalita. Mocenský monoteizmus je dôvodom na aktívny útlak a ospravedlňovanie násilia v dejinách. Naozaj je Boh schizofrenik a želá si paralelne dve náboženstvá? Je kresťanská katedrála to isté ako moslimská mešita? Máme predsa zdravý rozum a pravú vieru a vieme, kde je pravda.

V kresťanstve nemôžeme z jeho svätej knihy – Biblie, explicitne odvodiť násilie. A ak bolo v dejinách násilie páchané kresťanmi, ako píše Nikolaj Berďajev, nikdy nevzišlo z kresťanského jadra, teda je nekresťanské.

V islame jestvujú tri zdroje násilia, ktoré tvoria konjunkciu. Prvý zdroj násilia je odvodený z ich „svätej“ knihy Koránu. Násilie a brutalita je obsiahnutá v 180 veršoch a nenávisť k neveriacim v 349 veršoch Koránu.

Hagia Sofia v Istanbule.

Foto archív

Druhý zdroj je deštruktívnosť mysle zakladateľa islamu. Deštruktívnu myseľ Mohameda vidíme aj na príbehu po prvom vyhnaní z Mediny, do ktorej sa vrátil o približne 8 rokov (630 po Kr.), ale s mečom, aby zlikvidoval celú oligarchiu tejto metropoly. V súčasnosti, 20. júla 2020, bola Hagia Sofia svedkom, ako duchovný – imán s mečom v ruke nepríčetne vykrikoval z Koránu protikresťanské kapitoly – súry.

A tretím sú extrakty učenia v Koráne o Ježišovi Kristovi, avšak z výslovne heretickej proveniencie. Ide o prebratie a prítomnosť nepravoverných, ťažko heretických téz z kresťanstva do Koránu: popieranie Božstva Ježiša Krista (hlavne arianizmus) a Sv. Trojice.

Rezignácia na spásu v Kristovi?

Ak vieme, aká je podstata islamu, potom Katolícke noviny klamú čitateľov, keď používajú výraz „zblížujúci sa“ islam a jeho genocídne skutky nazývajú „historické nedorozumenia“. Robia tak v rámci paradigmatickej zmeny v katolicizme po „revolučnom“ Druhom vatikánskom koncile (1962 – 1965), ktorý nenápadne rezignoval na jedinečnosť spásy v Kristovi.

Jeho producenti začali prikvapkávať jedy rôznych heréz do ustálenej pravej náuky. Medzi najťažšie dôsledky môžeme zaradiť koncilom „zrovnoprávnenie“ náboženstiev dekrétmi *Nostra aetate (NA)* a *Dignitatis humanae (DH)*. Koncil nebezpečne mieša schopnosť človeka zvoliť si a konať zlo s právom na to, aby si zvolil a konal zlo. Koncil vyhlasuje právo voliť a konať zlo, to jest uplatniť „náboženskú slobodu“. Z existencie schopnosti voliť a konať zlo, pravdu a omyl, nemôže byť predsa odvodené právo zlo aj konať a voliť si omyl.

Trend začatý Koncilom dovŕšuje pontifikát súčasného pápeža. Čo slúži ako náhrada jedinečnosti spásy v osobe Ježiša Krista, ktorá sa dosahuje v Cirkvi? Univerzálne bratstvo – vízia slobodných murárov – je už explicitne prítomné v obsahu dokumentu na spôsob pápežovej encykliky *Fratelli Tutti*: „nová vízia bratstva a sociálneho priateľstva“ (č. 6) a následná „univerzálna aspirácia na bratstvo“ (č. 8). O kresťanskom Bohu hovorí len v krátkej pasáži: „Ako

veriaci sme presvedčení, že bez otvorenosti voči Otcovi všetkých nebudú existovať pevné a stabilné dôvody odvolania sa na bratstvo“ (č. 272). Aj na to už poznáme odpoveď, totiž antikrist sa bude prezentovať, ako to tušil Vladimír Solovjov, na báze ekumenizmu, pacifizmu a ekológie.

Kontaminácia kultúrnym marxizmom

Nielen v TV relácii, ale aj v Katolíckych novinách vidíme prítomnosť politickej korektnosti: „*Nie je prospešné, aby sa vytvárala vzájomná nedôvera.*“ Ide o osobitný ľavicový kódex, na základe ktorého sa vraj nesmie ubližovať menšinám či už náboženským, asociálnym a sexuálnym. Politická korektnosť nie je ničím iným než kultúrnym marxizmom transformovaným z ekonomickej do kultúrnej roviny, a to vo viacerých paralelách. Jej princípy kontaminovali aj náboženský

slovník, ktorý nazveme *náboženská korektnosť*. Katolícke noviny nereflektujú, že spása prichádza od Krista, ktorý je Božím Synom, ale podsúvajú tézy multikultúrnej diverzity. Svojimi príspevkami šíria zmätok v duši dôverčivého slovenského katolíka.

Distribúcia moslimských migrantov v masovom meradle od roku 2015 v rámci nastolovania nového svetového poriadku má primárny cieľ urýchliť likvidáciu kresťanstva. Realita v súvislosti s islamizáciou sveta, s ktorým kolaboruje neskorý, končiaci liberalizmus a žiaľ aj oficiálny katolicizmus, zaiste nám naháňa strach a bezmocnosť, aj keď naša vlasť je ešte stále pod materinskou ochranou Bohorodičky Márie, ktorej plášť je širší ako obloha (*Akatist k presvätej Bohorodičke, Ikos 6*).

Peter Grečo

Štefan Hlaváč: Po priamych cestách

Rozdával sa všetkým

Kniha o významnej slovenskej kňazskej osobnosti Dr. Štefanovi Hlaváčovi má čo povedať nám kresťanom, ale aj všetkým ľuďom v 21. storočí, napriek tomu, že túto autobiografiu napísal pred viac než 65 rokmi. Kniha vyšla v piatom vydaní v SSV Trnava v roku 2017, s doplnením jeho žiaka Štefana Halása, o jeho živote a kňazskom pôsobení po roku 1955, kedy autor svoje spomienky ukončil.

Štefan Hlaváč, ako ho charakterizujú mnohí, bol kňaz, učiteľ, vychovávateľ, nemocničný kaplán, duchovný radca, samaritán a ochranca chudobných a biednych, muž hlbokaj a pevnej viery a vytrvalej modlitby. Rozdával sa a rozdával všetkým, ktorí potrebovali duchovnú i hmotnú podporu. Vedel, že o človeka sa treba postarať po telesnej i duševnej stránke. Kardinál Jozef Tomko na profesora Hlaváča spomína aj v knihe rozhovorov s Mariánom Gavendom, že on vysvetlil protináboženské postoje českých profesorov, ktorí v čase prvej ČSR v školách na Slovensku pôsobili. Tiež poznamenáva, že žiaci profesora Hlaváča si zachovali vieru v rozličných povolaniach.

Štefan Hlaváč sa narodil v Budapešti 23. decembra 1903, jeho rodičia neboli zosobášení a mal jednu sestru. Ranné detstvo prežil v Budapešti, počas celého života mal komplikované vzťahy s matkou. Do výchovy sa dostal k starej matke do Kubrej pri Trenčíne, kde prežíval školské roky. Napriek svojmu nemanželskému pôvodu, na čo musel vtedy žiadať dišpenz z Ríma a svojím pochybnostiam, sa rozhodol pre kňazstvo. Vysvätený bol 5. júla 1929 v Olomouci a 14. júla mal v Kubrej slávnostné primície. Popri vyučovaní vopomáhal kňazom pôsobiacim vo farnosti, spolupracoval so saleziánmi a pôsobil aj v nemocnici, kde poskytoval duchovné služby chorým aj zamestnancom.

Pre známe dôvody 29. júla 1950 musel svoju pedagogickú činnosť na gymnáziu v Michalovciach ukončiť a v decembri ho prepustili aj z nemocnice. Určili ho ako

pracovníka do národného hospodárstva. Jeho ťažká krížová cesta sa začala potom, čo bol 10. septembra 1952 predvolaný na ONV k cirkevnému tajomníkovi, kde bol pred budovou zaistený príslušníkmi bezpečnosti. Putoval po československých väzniciach a po odsúdení pracoval v bani Tmavý dŕň v Rtyňoch v Podkrkonoší odkiaľ sa znova dostal do vyšetrovacej väzby. V roku 1954 bol prepustený na slobodu. V autobiografii tieto roky, ako aj pomery vo väzniciach a správanie sa vyšetrovateľov i dozorcov podrobne opísal, ale svojím prenasledovateľom odpustil. O jeho ďalšom pobyte v Kubrej až do jeho smrti sa dozvedáme z doplnenia, ktoré napísal jeho žiak Štefan Halás.

Ludovít Košík

Prečo je 13. apríl Dňom nespravodlivo stíhaných

Pred sedemdesiatjeden rokmi, v apríli 1950, spustila komunistická moc v Československu akciu, ktorá vošla do dejín ako *Barbarská noc*. Išlo o jeden zo zlokových momentov boja režimu proti Katolíckej cirkvi, ktorú považoval za svojho úhlavného protivníka. Bol namierený proti kľúčovej zložke katolíckeho života – reholiam. Režim s existenciou mužských ani ženských reholí v novom systéme dlhodobo nerátal. Ako prvé prišli na rad mužské rehole. Ešte predtým, než sa realizovala ich likvidácia, uskutočnil sa na prelome marca a apríla 1950 v Prahe celoštátny zinscenovaný súdny proces s desiatimi čelnými predstaviteľmi reholí – tromi premonštrátmi, tromi jezuitmi, dvomi redemptoristami, jedným františkánom a jedným dominikánom. Medzi nimi bol jeden rehoľník zo Slovenska – redemptorista Ján Ivan Mastiliak. Bol odsúdený na doživotné väzenie. Ostatní dostali trest od dvoch do dvadsaťpäť rokov väzenia.

V tom čase situáciu výstižne charakterizovalo slovenské vysielanie Vatikánskeho rozhlasu, keď v apríli 1950 poukázalo na skutočnosť, že po kňazoch a biskupoch sú rehoľníci treťou skupinou v Cirkvi, proti ktorej režim zasahuje. Podľa komunistickej propagandy to totiž boli prívržníci a darmožráči, ktorí nemali miesto v ľudovodemokratickom svete a režim by ich ani nedokázal získať na svoju stranu. „Najvýhodnejšie by mu bolo všetky kláštory jednoducho zrušiť, ale má obavy, že by sa tu potom prejavila skutočná vôľa ľudu.“

O necelé dva týždne sa najhoršie obavy naplnili. **V noci z 13. na 14. apríla 1950 sa uskutočnila precízne pripravená a prísne utajená Akcia K. Počas nej prepadli bezpečnostné zložky mužské kláštory, ich obyvateľov odviezli a zhromaždili v sústreďovacích kláštoroch.** Tie sa vytvorili v dovtedajších kláštoroch saleziánov v **Šaštíne** a **Svätom Beňadiku** (dnešný Hronský Beňadik), premonštrátskom kláštore v **Jasove** a kláštore redemptoristov v **Podolínci**. Osobitné postavenie mal kapucínsky kláštor v **Pezinku**. Označoval sa ako „kárny“ a bol určený pre rehoľných predstavených a „reakčných“ rehoľníkov.

Zárok sa týkal najpočetnejších reholí, ktorými boli františkáni, jezuiti a saleziáni, ale aj baziliánov, redemptoristov či tešiteľov. Dotkol sa vyše osemsto rehoľníkov vo viac ako päťdesiatich kláštoroch na rôznych miestach Slovenska. Zhromaždenie ostatných rehoľníkov bolo zavŕšené v noci z 3. na 4. mája 1950 v rámci Akcie K2. Celkovo bolo v rámci týchto akcií na Slovensku zaistených a sústredených vyše tisíc rehoľníkov. Len niekoľko desiatok rehoľníkov zostalo na slobode.

Podobne ako proti mužským sa postupovalo proti ženským kláštorom, hoci s istými odlišnosťami. Ženských rehoľníčok bolo na Slovensku asi trojnásobne viac než mužských (viac než tritisíc). Zásah proti nim bol komplikovanejší a ich úplné odstránenie zo života spoločnosti by si vyžadovalo dlhší čas a postupne načasované kroky.

Predbežne sa teda naďalej rávalo s ich pôsobením, hoci v obmedzenom rozsahu a na presne vyčlenených miestach – v zdravotníctve a v sociálnych službách. Vylúčené boli zo sféry školstva.

Ani ženské rehole sa ale nevyhli radikálnemu zároku, hoci v miernejšej podobe ako mužské. Udiel sa na konci augusta 1950. Rehoľníčky, na rozdiel od zásahu proti mužom spred štyroch mesiacov, boli o odstránení zo svojich pôsobísk úradmi vopred informované. **Ráno 29. augusta 1950 sa začala Akcia R, ktorá trvala tri dni.** Do posledného augustového dňa bolo okolo dvetisíc rehoľníčok deportovaných zo svojich domovov a umiestnených v sústreďovacích kláštoroch na rôznych miestach Slovenska.

Umiestnením rehoľníkov a rehoľníčok do sústreďovacích objektov (ich štruktúra sa priebežne menila) sa zákroky voči nim neskončili. Okrem znášania tvrdého režimu počas sústredenia v kláštoroch trpeli mnohí z nich v táboroch nútenej práce, umiestňovali ich do pomocných technických práporov a tí najneoblomnejší končili aj vo väzeniach. **Rehole prišli o svoj majetok. Mužský rehoľný život sa presunul do ilegality a ženský bol trpený len vo veľmi obmedzenej podobe.**

Až v roku 1968 sa otvorila možnosť jeho postupného obnovenia. V apríli 1968 vytvorili rehoľné spoločnosti sekretariát Výboru rehoľných spoločností v ČSSR a žiadali svoju rehabilitáciu a zrušenie nezákonných opatrení. Medzitým jednotlivé rehole na základe skromných možností svojich príslušníkov obnovovali činnosť. Veľkú aktivitu vyvíjali hlavne ženy, ktorých štruktúry neboli v uplynulých rokoch rozložené tak veľmi ako u mužských reholí. Na Slovensku v novembri 1968 pôsobilo dvadsaťdva ženských reholí s vyše tritisíc členkami. Mužské rehole boli podstatne viac otrásené a obnova ich činnosti napredovala pomalšie. V novembri 1968 na Slovensku pôsobilo menej než šesťsto rehoľníkov.

Legislatívne prekážky pri obnovovaní rehoľnej aktivity v podstate neexistovali, keďže rehole neboli nikdy právne zrušené a nebolo ich preto potrebné obnovovať zákonom. To potvrdila aj generálna prokuratúra v novembri 1968, keď konštatovala, že rehole legálne existujú a môžu pokračovať vo svojom živote.

Následkom normalizačného vývoja sa však stal rehoľný život opäť nežiadúcim. V prípade rehoľníčok sa ich počet nemal rozširovať a činnosť mužských reholí bola neprípustná. Na svoje slobodné nadýchnutie museli slovenskí rehoľníci a rehoľníčky čakať až do roku 1989. Ich stáročná prítomnosť v slovenskej spoločnosti sa viditeľne obnovila, prerušenie kontinuity však zanechalo svoje stopy.

Od roku 1993 je 13. apríl, keď sa uskutočnila Akcia K, na Slovensku pamätným dňom – Dňom nespravodlivo stíhaných.

Ivan A. Petranský

Bol marec 1988, je apríl 2021

Pred marcom 1988 sme nemali biskupov a ani omše v televízii. Dnes máme biskupov a omše v televízii. A denno-denne nám televízie pumpujú do hláv strach a plašia nás do nepríčetna: očkovacie ihlice, zamaskovaná „banda lupičov“, plné nemocničné lôžka či nedostatok rakiev...

A predsa dávajú aj niečo iné. Krúčia sa a vysielajú filmy – či už ako „dokudrámy“ o Hlinkovi, Cyrilovi a Metodovi alebo seriály o Slovanoch. Chcú nám pomôcť spoznať naše nepoznané vlastné dejiny? Je to veľká vec, povedal by baľko Škultéty. Veľká vec by to však bola iba vtedy, ak by bohumilé (a pre tvorcov zrejme aj „peňazomilé“) úmysly, zábery, pohnútky, neponúkali vedno s ideami spreď roka 1988. Keby nám ponúkali pravdu videnú slovenskými očami, pomáhali by budovať zanedbané slovenské povedomie.

Je to dôležité, lebo „nemali sme dost opôr v tom, ako treba byť múdrymi vo vzťahu k minulosti, aby sme sa napokon s tradíciou zmierili,“ ako napísal iný matičný baľko Mináč. „Národ musí dozrieť, zostarnúť natoľko, aby sme sa mohli včleniť aj duchovne do toku slovenských dejín.“ No národ musí dozrieť len na pravde, iba tá ho oslobodí.

Ako sa vyvrbí seriál Slovania?

V mene občianskeho združenia Slovenskí katolíci povedali sme svoje k televíznym dokumentom o Hlinkovi, Cyrilovi a Metodovi. A pravdaže, aj k zavretým kostolom, lebo aj tu sa žiada pravda. Krutá pravda: ani komunisti si to nedovolili, báli sa biskupov.

Napokon pár slov k seriálu „Slovania“ v jednej z verejnoneprávnych televízií. Zrejme zmúdieme až potom, keď sa dej „vyvrbí“, a on sa zatiaľ iba „vrbí“. Potvrdí sa naše presvedčenie o múdrosti predkov, o ich individualizme, ale aj o spravodlivosti a koniec-koncov aj o добрote, vyplývajúcej aj zo spôsobu obživy, totiž z obrábania pôdy? Po prvých dieloch seriálu zatiaľ nevieme, ako sa dávní Slovania živilí, ako dorábali svoj každodenný chlieb. Príbeh podľa všetkého z čias tajomného „cudzince“ Sama, teda zo 6. či 7. storočia, je zasadený hlboko do hôr, všade šero, tajomne, lesnato. Ďaleko-predľaleko od zvyškov dovtedajšej civilizácie, „doneďávna“ sporiacej sa o Limes Romanus, ďaleko od prevrhnutého „cárovho stolca“ na miestach, kde duní duna a Dunaj sa valí. Či nie?

Nevieme, ako sa to „vyvrbí“, šibnutím akého tajomného prútika sa z ľudí lesa už čoskoro stanú ľudia s vlastnými vysvätenými kamennými chrámami: od smrti Sama v roku 659 je do vysvätenia kostola v Nitre v roku 828 iba 169 rokov, pričom to nebol prvý nitriansky kostol! Podľa nášho prvého dejepisu od Juraja Papánka bol Samo devätnástym panovníkom od čias Krista a medzi jeho 35 potomkami by sme vari mohli nájsť aj predkov známych nitrianskych panovníkov. Uvidíme. Ak nie, ostáva len veriť, že niektorá televízia (žeby dokonca verejnoprávna?) nám priblíži slávu Nitry. Pribinovej i Svätoplukovej, Nitry s biskupstvom od roku 880,

Snímka zo seriálu Slovania.

Foto internet

príčom možno už v 4. storočí tu bol biskupom žiak sv. Ambróza Sunnias.

Poznačení strachom z vlastenectva

Áno, dávní Sloveni/Slovania žili v lesoch medzi zverou a neznámymi démonmi, ale tak to bolo okolo prelomu letopočtu. Predtým, ako sa ich susedmi stali Rimania a chceli ich zotročiť (je o tom Chalupkovo „Mor ho!“ – čo tak ho sfilmovať?), predtým, ako v okolí Nitry vládol Vanio a dávno predtým, ako zvonil v Bojne, neďaleko Nitry, dosiaľ „živý zvon“. Keby iný národ mal o udalostiach z 1. a aj z 9. storočia artefakty i listiny a pápežskými vyslancami korunovaného kráľa z roku 885, bolo by to vytesané na stélach jeho parlamentu. A deti by to nasávali s materským mliekom, a televízni tvorcovia... by práve tak mali napĺňať naše srdcia a mysle a nechťac(?) nedávať za pravdu nemeckým a maďarským historikom, že Slovania vznikli akousi náhlou „záhadnou“ premenou pôvodného obyvateľstva v 6. storočí. Nuž aspoňže búrame ideu pestovanú v častých nacionalisticky orientovaných maďarských prameňoch, že „maďarské“ kmene prišli na neobývané územie, kde predtým žili len Avari a pred nimi Huni a predtým levy a slony...

Iste by bolo Bohu milé, keby televízne škatule prinášali diela povzbudzujúce tento národ prekonávať fenomén v iných národoch nevidaný: strach z vlastenectva. A keby zároveň televízory nemuseli suplovať kostoly. Keby omše a klerikov, vrátane biskupov v náhubkoch, nemusel národ vidieť na obrazkách a kostoly by nemuseli už počas druhého vzkriesenia Ježia Krista civieť prázdnotou. Keby!

Je apríl 2021. Kolkože to uplynulo od 25. marca 1988? Tridsaťtri rokov.

Marián Tkáč

Režim ich nielen väznil, ale aj umlčal

Pokračovanie z 1. strany

● **A bol zamestnaný ešte počas prvej SR?**

Asi áno, ale bol v tom čase ešte mladý človek, bol ročník 1921.

● **Preto sa pýtam, lebo povojnový režim si do funkcií vyberal robotnícke kádre. Keď sa otec stal vedúcim odboru, musel niečo znamenať.**

My sme celá rodina také typy vrcholových manažérov. Ale nepoznám tie detaily. Mali sme dom na Platanovej v Petržalke a akurát sme mali dostať byt na Novej dobe. Prakticky rodáci z Bratislavy sme neboli, len moji starší bratia. Mama pochádzala z Trstína, na gymnázium chodila do Trnavy a otec chodil na gymnázium do Zvolena zo Bzenice, kde sa narodil.

● **Kedy otca zavreli?**

Predpokladám, že v roku 1955. A v roku 1960 ho pustili na amnestiu. Čiže sedel päť rokov. Ale potom, v roku 1970, znovu s ním obnovili proces. Mama odpadla pri pošte v Trstíne. To mi sama hovorila. Vtedy som prvýkrát videl otca tak poriadne opitého.

● **Aký bol dôvod na otcovo zatknutie v roku 1955? Za čo bol odsúdený?**

Klasika, buržoázny nacionalista, pripravovanie ozbrojeného prevratu, väčšinou hľadali zbrane. Fakticky bol vyšetrovaný v Bratislave a väznený na Pankráci, v Plzni, na Borochoch, vo Valticiach, v Leopoldove s boľševikom Husákom a potom v uránových baniach v Příbrame, v Jáchymove. Otec dostal trest smrti, ale nebol vykonaný, bol zmenený na doživotie a potom na 25 rokov. Ale chcel som povedať, že často sa smejem nad tým, keď pozerám dnešné celebrity hlásiace sa k bojovníkom proti socializmu a komunizmu a priznám sa, vo svojom detstve, jediný človek politický väzeň, ktorého som poznal, bol môj otec. Aj v širokom okolí. Dnes je ich x.

● **Spomínali ste, že dostal**

Marian Hromádka

Foto Eva Zelenayová

amnestiu a po piatich rokoch sa vrátil domov. Čo robil potom?

Robotníka v kameňolome, neskôr mu dovolili robiť ekonóma na družstve v Trstíne. Neveľmi mu vyhovovalo dedinské prostredie. Bol typ mestského človeka, fešák, bohém. Ustavične hovoril, že on je duch slovenský, a teda po ňom sme všetci veľkí fanúšikovia Slovanu ŠK Bratislava. Bol veľký slovanista. A fakticky tak ho poznali na poľnohospodárskej správe a musím povedať, že dosť si ho ctíli.

● **A prečo ho znovu zatkli?**

To neviem, bolo to obdobie normalizácie, tak obnovili s ním proces. S buržoáznymi nacionalistami. A mamu to veľmi zobralo. Lebo keď otca zavreli v roku 1955, jej vlastná matka sa pomaly bála zobrať ju k sebe domov s deťmi, mojimi staršími súrodencami. Isteže ju zobrala, tam sme bývali až dovtedy, kým sme nedostali byt v bytovke na družstve. No to už bolo vtedy, keď otcovi dovolili robiť ekonóma na družstve v Trstíne.

● **Potom sa ako vyvíjal váš život?**

Obnovil sa proces, ale všetko si nepamätám. Láska k Bohu nás viedla k radosti, čiže skôr si pamätám vese-

lé veci. Napríklad, keď sa otec vracal z Bratislavy z nejakého súdneho konania, zastavil sa v hostinci, platil a spieval na plné hrdlo: Hromádka je oslobodený. Všetci mu gratulovali, dokonca aj predseda strany. A len tak na okraj, mama spomínala, že keď otca pustili z väzenia v roku 1960, že hovoril, že iba vďaka Husákov. Obhajcom tej skupiny bol nejaký dr. Kováč, niečo spísal a následne bola celá skupina amnestovaná.

● **Keď otca zbavili obvinenia aj v roku 1970, ďalej pracoval na družstve v Trstíne?**

To stále pracoval. Odtiaľ išiel aj do penzie.

● **Predpokladám, že otca neskôr rehabilitovali. V 90. rokoch?**

Asi áno.

● **Nemáte o tom súdne rozhodnutie?**

Iste voľakde mám, ale voľajako som sa tým nezaoberal. Otec bol členom tejto organizácie (PV ZPKO), čiže ja som si automaticky považoval za povinnosť, držať vlajku a okamžite po jeho smrti som sa stal členom.

● **Vieme o vás, že aj výdatne finančne pomáhate organizácii. V Trnave ste uhradili polovicu nákladov na pamätník obetiam komunizmu. Mohli ste si to dovoliť?**

Nestažujem sa. V roku 1986 som skončil Stavebnú fakultu SVŠT a ešte pred pádom režimu som začal pracovať na stavbách v ZSSR a pokračoval som aj po rozpade štátu. Dlhé roky som bol riaditeľom výstavby pozemných stavieb v Rusku. A hoci som do určitej miery flamender, som pobožný človek. V Orenburgu som prakticky za vlastné peniaze zrekonštruoval rímskokatolícky kostol.

● **Zdá sa, že ste sa v stavebníctve našli?**

Ani neviem, tak sme vychovávaní, že všetko čo robíme, musíme robiť poctivo. Aspoň si to myslím. Už počas štúdia som organizoval brigády na stavbách hercov.

● **Nestavali ste dom aj Kvietikovi?**

Nie, ale Oľge Sabovej a ďalším.

KRAJSKÁ SPRÁVA MINISTERSTVA VNÚTRA
BRATISLAVA

č. j. A/8 - 0691/1-1955.

Dňa 23. apríla 1955.

Ľudmila H r o m á d k o v á, rod. Hettešová,

Bratislava - Lamač, č. 370.

Vec : HROMÁDKA Ján - oznámenie zatknutia.

Oznamujeme Vám, že Váš manžel Ján HROMÁDKA, nar. 15.11.1921 v Bzenici, bytom v Bratislave-Lamač, č. 370, bol dňa 18.4.1955 pre podozrenie z protištátnej činnosti zatknutý a so súhlasom prokurátora ponechaný vo väzbe. Písomný styk sa Vám povoľuje jedenkrát mesačne, ovšem až po obdržaní dopisu od manžela.

Za náčelníka krajskej správy MV :

Oznámenie o zatknutí Jána Hromádku.

Dokonca mi písali. A keď po osemdesiatom deviatom nemali robotu, pozval som ich do Aksaja. Beátu Dubasovú, Štefana Skrúcaného, Heidi Janků.

● **Aj tam spievali?**

Hej. Zabil som prasa, urobil hostinu.

● **Takže máte pekné spomienky. Kedy zomrel otecko?**

V roku 1997.

● **Čiže už zažil pád komunistického systému, tešil sa?**

Tak on bol veľký ľudák. Vysvetlím. Rodičia boli veľkí germanisti. Vynikajúco hovorili po nemecky, aj moji starší bratia. A mali radi našich Karpatských Nemcov. Lebo mamiinou najlepšou kamarátkou na gymnáziu v Trnave bola Nemka, dcéra Coburga. A otec, keďže bol od Banskej Štiavnice, tak mal úctu ku Karpatským Nemcom, ktorí zažili traumu i odsun v roku 1945. Priznám sa, že nikdy mi nehovoril nič

o uránových baniach a o týchto veciach, ani bratia, ale párkrát spomenul odsun a utrpenie Nemcov.

● **Teda u vás doma sa nehovorilo o tom, čo otec prežival, keď ho zatkli?**

Otec takmer nespomínal. Ja som sa narodil rok po jeho prepustení z väzenia, brat Peter v roku 1955, keď ho zatkli. A keď otec v roku 1960 prichádzal domov, brat Peter utekal k mame a kričal: „Mama, ide nejaký ujo, ale asi je to oco.“ Tak to mi tak ostalo v pamäti. Beriem to z tej veselšej stránky, nechcem smútiť.

● **Aj otec bol veselý chlap?**

On bol typ mestského človeka, takže do Trstína sa veľmi nehodil. Tým nechcem nikoho odsúdiť, on bol veselý človek, ale dištanc si udržal. Otec bol v podstate veľmi osamelý. Bol veselý, ľúbil tancovať, ale v podstate bol veľmi osamelý do konca života.

● **Poznačilo ho to.**

Absolútne. No a priznám sa, vždy túžil vrátiť sa naspäť do Bratislavy, pretože bol týmto mestom nadšený. Bol členom disciplinárnej komisie futbalového zväzu, lebo hrával pomerne dobre futbal a bol veľký Slovanista. No musím povedať, že ani dedina ho celkom neprijala za svojho. Lebo on bol vždy pre nich horňák. A ešte pri tom ekonóm, to znamená tvrdý chlap na družstve a k tomu ešte bývalý politický väzeň... Nechcem hovoriť detaily, lebo ich presne nepoznám, všetko viem len z počutia. Že vraj ho udal niekto z tých, ktorému bezhranične dôveroval. Viem aj meno, ale neriešim to. Vieme aj dom, kde býva, ale nechceme to riešiť.

● **Takže ešte žije tento človek?**

Je to živé. To musí ísť preč, musí me si odpúšťať.

Eva Zelenayová

Odškodnenie za násilné vystaňovanie

Nejeden politický väzeň spomína, ako ich rodinu po druhej svetovej vojne vystaňovali z bytu. Nastupujúca moc potrebovala byty pre svojich ľudí a riešila to jednoducho: vystaňovaním rodín, ktoré sa javili ako potenciálni nepriatelia ľudovodemokratického zriadenia. Väčšinou to bola inteligencia. MUDr. Ľubomír Sýkora poskytol našej redakcii svedectvo, ako dopadlo odškodnenie za násilné vystaňovanie z bydliska.

List z Ministerstva vnútra SR zo dňa 13. januára 1993 adresovaný MUDr. Ľubomírovi Sýkorovi vo veci Rozhodnutie o peňažnej náhrade uvádza, že „ministerstvo vyhovuje žiadosti zo dňa 11. marca 1991... za násilné vystaňovanie z obce Tesáre nad Žitavou č. 222 na základe rozhodnutia MNV Tesáre č. 611/1952 a za hnuťelný majetok, ktorý bol pri tomto vystaňovaní ponechaný v byte, poškodený pri preprave alebo zničený a to vo výške 60 000 Kčs. Priznaná náhrada bude vyplatená v sume 10 000 Kčs v hotovosti a v sume 50 000 Kčs v cenných papieroch, ktoré nemajú povahu štátnych dlhopisov... Vydanie cenných papierov zabezpečí Fond národného majetku SR“.

Komunistický podvod

Doktor Sýkora, ktorý bol splnomocnenou osobou, túto rehabilitáciu ministerstvom vnútra nazval komunistickým podvodom. Proces odškodnenia popísal takto:

„V rámci rehabilitácie našej rodiny sme po dlhých mesiacoch čakania dostali finančné odškodnenie. Časť v hotovosti (10 tisíc) a časť v cenných papieroch (50 tisíc). V 90. rokoch nikto nevedel, čo sú cenné papiere.

Hneď, a každý rok, prišli poukážky zaplatiť 15 korún za vedenie účtu cenných papierov. Samozrejme, že som to nezaplatil, ale ani ďalší poškodení.

Neviem v ktorom roku bol do Bratislavy zvolaný snem či

Do tohto rozostavaného domu sa nastaňovala rodina Sýkorovcov po vyhnaní z Tesár v roku 1952. Dve zimy prežili v dvoch pivniciach, na ktorých dali zamurovať okná. Kamenné steny, namiesto podlahy zemina, uhlie na prídela a rodina prídela nedostala. Aby prežili, kupovali drevo od súkromníkov.

porada vlastníkov cenných papierov – reštituentov. Myslím si, že to bolo v polovici 90. rokov, v roku 1995 alebo 1996. Bol som tam aj ja a zastupoval som matku. Z celého Slovenska tam mohlo byť 200 až 300 ľudí. Bol to chaos, krik a nadávky. Každý očakával, že za cenné papiere dostane peniaze na ruku. Jedna akcia v hodnote tisíc korún predstavovala jeden hlas. Keď sa to spočítalo, tak všetci zhromaždení disponovali, neviem už presne, ale asi 200 či 300 tisíc hlasmi.

Zrazu si na javisko za predsednícky stôl sadol jeden človek a drzo vyhlásil: Ja mám 2,5 milióna hlasov, bude tak, ako ja rozhodnem. Všetci sme zmĺkli, nevedeli sme, čo to má znamenať. Rozhodol: Nič sa vyplácať nebude. Vtedy som prvýkrát v živote videl osemdesiatročných chlapov plakať ako malé deti. Boli z východného Slovenska.

Aj sa začal organizovať nejaký protest, ale kto z tých 70 až 80 ročných ľudí to mohol robiť? Kde zobrať na to financie a platiť právnikov? Tak z toho nebolo nič.

Onedlho cena jednej akcie klesla na hodnotu 100 – 150 korún. Samozrejme, že fond stále žiadal platiť každý rok 15 korún za vedenie účtu. Po niekoľkých rokoch, keď cena jednej akcie stúpila na 600 – 700 korún som ich predal kupcovi s cennými papiermi. Zo sumy 50 tisíc som dostal nepatrný zlomok. A ešte aj potom ma otravovali, aby som zaplatil za vedenie účtu. Nakoniec celý reštitučný fond zrušili, ale za akých okolností, to neviem.

Teda zasa jedna z komunistických zlodejín. V Národnej rade vytvorili komunisti v SDĽ spolu s ďalšími stranami väčšinu a odhlasovali reštitúciu ako náhradu za škody spôsobené bývalým režimom. A pritom niektorí nedostali nič. Ale historici iste zaznamenajú, ako dobre boli reštituenti po roku 1989 odškodnení. Hoci v podstate išlo o klamstvo a podvod. Ale pre historikov to bude pravda.“

Ľubomír Sýkora
a redakcia

František Rábek: Posolstvo Veľkej noci

Aký je stupeň dôležitosti tohto posolstva?

Žijeme v dobe médií, ktoré denne na nás chrlia množstvo informácií a posolstiev. Na jednej strane sme ponorení do hluku slova a do farieb obrazov, na druhej strane sa nevyhnutne bránime proti preťaženiu týmito vplyvmi tak, že si ich takmer nevšímame a zastavíme sa len pri tej informácii či obraze, ktoré z nejakých dôvodov považujeme za dôležité.

Možno je pravdepodobné, že budeme aj túto knižku vnímať ako súčasť knižného balastu a založíme ju medzi literatúru, ktorej sa plánujeme venovať možno v penzii, alebo keď nebudeme mať nič zaujímavejšie...

Sú však udalosti, ktoré vzbudia našu pozornosť. Mediálne podniky vysielajú na miesta, kde sa takéto dôležité udalosti odohrali alebo kde pôsobia osobnosti, ktoré vzbudzujú mediálny záujem, celé tímy redaktorov a reportérov. Tí nám vo svojich vstupoch a reláciách sprostredkujú čo najvernejšie udalosti, počínanie osôb, ako i posolstvo tohto diania tak, ako ho oni vnímajú. Cez ich videnie, cez ich vnímanie a chápanie sme o príslušnom dianí a činoch informovaní a zaujímať sa k týmto posolstvám osobný postoj.

Čo je asi z celosvetového hľadiska, z hľadiska dôležitosti a významu pre každého človeka najdôležitejšou udalosťou?

Každý sme konfrontovaní s konečnosťou nášho života, so smrťou a s otázkou, či je niečo za bránou smrti a ak áno, tak čo je to.

Veľkonočná udalosť Ježiša Krista, jeho smrť a zmŕtvychvstanie prináša svetlo na tento všefudský problém. Nemalo by stať za to, aby sme sa oboznámili so všetkým, čo sa v danom čase stalo a s tým, čo je naša smrť a čo bude po nej, závisí aj prežívanie a zmysel nášho súčasného života.

Vzhľadom na moje povolanie, na moje možnosti i povinnosti som sa snažil rok čo rok na Veľkú noc a vo veľkonočnom období plniť úlohu pozorovateľa a reportéra, sprostredkovateľa posolstva tejto udalosti, ale najmä tej

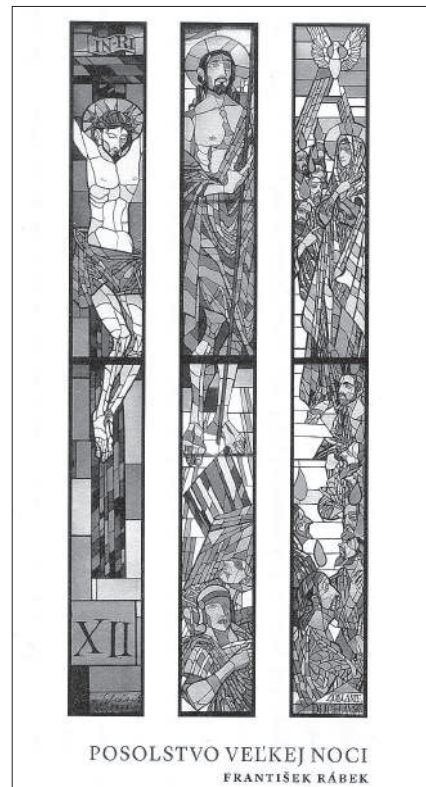
najdôležitejšej osobnosti, ktorou je ukrižovaný a zmŕtvychvstalý Ježiš Kristus.

V tomto roku prispel k tejto mojej úlohe aj koronavírus. Keďže počas pandémie nemali veriaci možnosť zúčastňovať sa na bohoslužbách veľkonočného obdobia, považoval som za svoju povinnosť, aby som im sprostredkoval svoje úvahy nad udalosťami a slovami Svätého písma každého dňa. Tak vznikol pomerne bohatý materiál, o ktorom si myslím, že je správne, aby som ho ponúkol aj touto knižnou formou ľuďom s nádejou, že to aspoň niektorých osloví a pomôže lepšie poznať posolstvo Veľkej noci, posolstvo vzkrieseného Krista.

Skutočná pravda je aj krásna. Platí to o obsahu tohto posolstva, ale platí to i o ilustráciách, ktoré sprevádzajú tieto úvahy. Pochádzajú z ruky veľkého slovenského umelca Vincenta Hložníka. Sú to vitráže, ktoré urobil pre kostol Nepoškvrneného počatia Panny Márie v Zborove nad Bystricou. Krásu týchto výjavov na oknách môžeme vnímať vďaka umeleckému fotografovi doc. Štefanovi Komornému.

Pokiaľ ide o spôsob použitia a tým aj vnímania tohto posolstva, odporúčam prečítať si text venovaný príslušnému dňu. Na začiatku každého dňa sú uvedené označenia textov zo Svätého písma, ktoré sa v ten deň čítajú pri liturgii. Predpokladám, že každý čitateľ má k dispozícii Sväté písmo a môže si v ňom vyhľadať príslušné miesta a prečítať si ich. Potom nasleduje moja úvaha o daných textoch a udalostiach.

Zvláštnym prípadom sú nedele (okrem Veľkonočnej). Nedele majú v liturgii čítania Svätého písma rozdelené do troch ročných cyklov (A, B, C – v roku 2021 bude cyklus B, v roku 2022 cyklus C a v roku 2023 cyklus A...). Takže v danom roku je správne prečítať si iba texty Písma príslušného cyklu a k tomu patriacu homíliu. Pokiaľ som prednášal tieto homílie v rámci liturgie, tak pod textom je uvedené miesto a dátum ich prednesenia. Dôležité posolstvo nás celkom prirodzene

vedie k zamysleniu sa nad tým, čo ono pre nás znamená, aké postoje a konanie z neho pre nás vyplývajú. Bolo by správne, aby sme si aj po prečítaní textov na príslušný deň našli chvíľu času na zamyslenie a osobné osvojenie si obsahu, na uvažovanie o dôsledkoch, ktoré z neho plynú pre náš osobný život.

Keďže ide o posolstvo nie moje, ale mnou sprostredkované Kristovo posolstvo, malo by nás jeho vnímanie privádzať k osobnému rozhovoru s Kristom v modlitbe a následne by sa malo prejaviť v našom myslení i v našich skutkoch.

Samozrejme, že obsah a význam Kristovho veľkonočného posolstva je nekonečne väčší než to, čo som z neho mohol pochopiť a vyjadriť v týchto úvahách. Je preto správne, aby sme zostali otvorení aj pre ďalšie zdroje jeho poznania. Je to predovšetkým Cirkev vedená nástupcami apoštolov na čele s Petrovým nástupcom. Kristus jej totiž prisľúbil prítomnosť a pôsobenie svojho Ducha, ktorý nám pripomenie všetko, čo nám on hovoril, a uvedie nás do plnej pravdy.

František Rábek

STALO SA

1. apríla 1943 nemecké vojsko objavilo v lese pri ruskej obci Katyň masové hroby vyše 4000 poľských dôstojníkov, ktorých bolševici vyvraždili po uväznení v zajateckom tábore Kozelsk. Členom medzinárodnej lekárskej komisie, ktorá vyšetrovala okolnosti tejto masovej vraždy bol aj slovenský lekár, profesor patologickej anatómie na lekárskej fakulte Slovenskej univerzity Dr. František Šubík (básnik Andrej Žarnov).

11. apríla 1947 sa začala uskutočňovať výmena obyvateľstva v zmysle česko-slovensko-maďarskej dohody z 27. februára 1946. Prvý vlak so 126 Slovákami z Maďarska prišiel do Parkánu (teraz Štúrovo) 13. apríla.

11. apríla 1969 sa na Námestí osloboditeľov v Košiciach na protest proti sovietskej okupácii upálil slovenský vojak Michal Leučík zo Sečovskej Polianky. Na rozdiel od podobného gesta českého študenta Jana Palacha, tento čin bol úplne utajený, lekárske dokumenty zničené a všetci svedkovia a príbuzní prinútení k mlčaní.

13. – 14. apríla 1950 v nočnom čase ozbrojené jednotky milície, vojska a Zboru štátnej bezpečnosti vtrhli do takmer všetkých mužských kláštorov na Slovensku a brutálnym spôsobom deportovali všetkých rehoľníkov do vopred vyhladených „koncentračných táborov“, kde ich internovali (akcia K). V noci z 3. na 4. mája dokončili akciu likvidovaním ostatných mužských kláštorov. Týkalo sa to 1 326 rehoľníkov, z toho 406 kňazov, ktorí žili v 110 rehoľných do-

moch. Z nich potom 171 kňazov bolo odsúdených na vysoké tresty: 5 na doživotie a ostatní spolu na 756 rokov a 6 mesiacov väzenia.

14. apríla 1945 rozhodnutím predsedníctva SNR č. 108/1945-prez. zo dňa 13. 4. 1945 bol zhabaný katolícky vysokoškolský internát Svoradov v Bratislave s tým, že „celý majetok patriaci Svoradovu, t.j. vysokoškolský internát a všetky príslušné budovy, ako aj celý ostatný hnuiteľný a nehnuteľný majetok prechádza dnešným dňom do vlastníctva štátu a podlieha správe SNR“.

14. apríla 1849 zomrel na Dobrej Vode básnik a kňaz Ján Hollý. Narodil sa v Borskom Mikuláši v roku 1785.

15. apríla 1947 Národný súd v Bratislave vyniesol rozsudok trestu smrti povrazom nad prezidentom Slovenskej republiky Jozefom Tisom. Jeho obhajcovia so súhlasom odsúdeného hneď podali žiadosť prezidentovi E. Benešovi o milosť.

18. apríla 1947 na dvore Justičného paláca v Bratislave bol popravený obesením prvý prezident Slovenskej republiky katolícky kňaz Jozef Tiso. V roku 2007 bol hrob otvorený a vykonaná exhumácia s DNA potvrdením o tom, že ide o ostatky Jozefa Tisu. Urnu s kosťami uložili späť do hrobu, ktorý dostal nový pamätník.

19. apríla 1947 v noci o 1. hodine polícia dala pochovať telo Jozefa Tisu v jednom z troch pripravených hrobov na Martinskom cintoríne v Bratislave. Cirkevný obrad vyko-

nal saleziánsky kňaz Jozef Stašo, ktorý vykonával duchovnú službu ako väzenský kaplán.

22. apríla 1990 pápež Ján Pavol II. navštívil Slovenskú republiku. Pri vystúpení z vrtuľníka na Vajnorskom letisku si pokľakol a pobožkal slovenskú zem, ako to robil iba pri príchode do suverénnych štátov.

25. apríla 1949 Predsedníctvo ÚV KSČ vydalo smernice na dosiahnutie úplnej kontroly nad Katolíckou cirkvou utvorením národnej cirkvi, odtrhnujej od Ríma.

26. – 29. apríla 1953 Krajský súd v Bratislave vyniesol rozsudok nad členmi Rodiny, ktorú v rokoch 1944 – 1946 založil chorvátsky kňaz Tomislav Poglajen (Kolakovič). Odsúdených bolo 24 osôb, z nich 9 žien, spolu na 121 rokov a 9 mesiacov väzenia.

28. apríla 1943 švajčiarsky generálny konzul v Bratislave Max Grässli hlásil svojmu ministerstvu zahraničných vecí: „...prezident Tiso robí všetko, čo je v jeho moci, aby deportáciu Židov definitívne zastavil a osud pozostalých Židov do určitej miery ľudsky upravil. V tomto jeho úsilí sa teší sympatiám prevažnej časti slovenského obyvateľstva.“

29. apríla 1950 uväznili obidvoch gréckokatolíckych biskupov: sídelného biskupa Pavla Petra Gojdiča i pomocného biskupa Vasilu Hopku. Vyše 70 kňazov, ktorí odmietli vstúpiť do Pravoslávnej cirkvi, bolo spolu s rodinami vysídlených do sudetských krajov Česka so zákazom vrátiť sa na Slovensko.

Schody do Božieho kráľovstva

Či už si to človek uvedomuje alebo nie, podstatným je pre neho problém utrpenia a smrti. Som presvedčený, že práve trápenie a vedomie smrti definuje človeka viac, ako sny a túžby po nedefinovateľnej blaženosti. Ale je fakt, že aj snívanie o úplnej bezpečnosti, bezstarostnosti a nezištnej starostlivosti o neho samého, sú určujúce pre jeho nádej a životný optimizmus.

Prvý silný vedomý zážitok, ktorý som mal, bol sen plný strachu, keď som ako malé dieťa počul príbeh o vražde betlehemských neviniatok. Ako prekonávať strach, ako dovoliť ľuďom snívať a ako môžu plniť svoje sny na úžitok všetkých ostatných? To je predmetom všetkých projektov a utópií, snažení o vytvorenie dokonalého človeka a dokonalej spoločnosti.

Určite aj náš Spasiteľ Ježiš Kristus sa o dokonalosť a Božie kráľovstvo snažil, ale zároveň vnímal pozemskú realitu a nekládol ani sebe, ani druhým nároky nad ich vlastné sily. Hovorí o márnostatnom synovi, Samaritánke a nepoctivom správcovi, hovorí o nevyhnutnosti zla a o nemožnosti jeho úplného odstránenia. Hovorí o nenásilí a neposudzovaní druhých a my si často nevedomujeme hĺbku toho, čo nám hovorí.

Vidíme na Ježišovom príbehu, že jeho realizmus a dobrota vznikajú z hlbokéj chudoby a neustáleho poníženia a nebezpe-

čenstva, jeho osobného, aj jeho národa. Je to paradox, ale prežívanie takého tvrdého života a reálneho zla nám dáva porozumenie, ktoré ľuďom menej trpiacim a menej poníženým akosi uniká.

U mnohých ľudí, ktorí sa už mali o čosi lepšie, vzniká akýsi nárokový idealizmus a odklon od odpúšťajúceho realizmu k nereálnemu fantazírovaniu. Mnohé takéto fakty skutočne dokáže chápať už dieťa, ktoré často s pribúdajúcim vekom, vedomosťami a postavením v spoločnosti, pôvodný realizmus stráca. Žiaľ, následne mnohé nereálnosti dokáže reálne presadiť a do väčšej či menšej miery pobláznit aj celé veky a generácie.

Viackrát som už písal, že už ako dieťa som čítal sv. Augustína, konkrétne „Vyznania“ a neskôr aj „Boží štát“. Na týchto veľkých ľuďoch ma vždy zarážala ich silná utkvělá predstava, že ak oni majú nejaké problémy s niečím, tak ich zákonite musia mať všetci ostatní. A ak si aj tí ostatní vyriešia tie moje typické problémy, tak vznikne nejaký ten pozemský raj alebo aspoň Boží štát. Nevznikne a ak sa chceme k niečomu takému priblížiť, vráťme sa k tomu od detstva poníženému, trpiacemu a chudobnému Kristovi a neustále znovu sa k nemu vracajme.

Vlado Gregor

PRIPOMÍNAME SI

V apríli si pripomínáme významné životné jubileá týchto našich členov. Spomíname aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

40 rokov

MUDr. Barbora Bajčíková, Bratislava
17.4.1981

50 rokov

Bc. Magdaléna Čulenová, Bratislava
21.4.1971

65 rokov

Mária Brodňanská, Košice 13.4.1956

75 rokov

Dagmar Matyssová, Bratislava
8.4.1946

81 rokov

Mária Danková, Trebišov 15.4.1940

83 rokov

Jozef Brodňanský, Dolný Kubín
16.4.1938

85 rokov

Valéria Kraushuberová, Hlohovec
10.4.1936
Arpád Tarnóczy, Nováky 11.4.1936
Helena Takáčová, Košice 28.4.1936

86 rokov

Anna Jadrná, Madunice 26.4.1935
Mirko Tuchyňa, Bánocce nad Bebravou
18.4.1935

Ružena Adamjaková, Spišská Nová Ves
25.4.1935

87 rokov

Anna Kožiková, Turzovka 13.4.1934
Juraj Badinka, Lučenec 23.4.1934

88 rokov

Irena Krajčíková, Dobrá 16.4.1933
Elena Rybárová, Hrušové 19.4.1933

89 rokov

Ľudovít Lenárt, Zlaté Moravce
11.4.1932

90 rokov

Juraj Nižňanský, Vrbové 16.4.1931
Katarína Neštráková, Sereď
30.4.1931

92 rokov

Ing. Karol Ďubek, Sečovce 28.4.1929

93 rokov

Margita Paligová, Bratislava 15.4.1928
Mária Branišová, Bratislava 13.4.1928

94 rokov

Anežka Šumichrastová, Trenčín
1.4.1927

95 rokov

Michal Labuda, Nitra 30.4.1926

97 rokov

Gabriela Horváthová, Prievidza
9.4.1924

Jubilantom srdečne blahoželáme!

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Naša organizácia dlhodobo zápasí s neštandardnou situáciou, keď pripravuje plány svojej činnosti bez krytia finančnými prostriedkami. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciam na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať, akoby sme stra-

tili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdú podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodlame aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na číslo účtu: **SK74 3100 0000 0040 0012 8109 alebo sa kontaktujte na tel. čísle 02-526 381 56.**

Darcom úprimne ďakujeme.
Vedenie PV ZPKO
a časopisu Svedectvo

PRIPOMÍNAME

Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú počas núdzového stavu zrušené.

Upozorňujeme našich členov, že počas pandemických opatrení sa telefonicky nedovoľajú do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.

PRISPELI NA ČINNOSŤ

JUDr. Peter Brňák, Bratislava	50 EUR
MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava	10 EUR
Ing. Miroslav Bulko, Trenčín	20 EUR
Antónia Gažáková, Nová Dubnica	50 EUR
Ružena Mihalčíková	40 EUR
Mgr. Juraj Matejovič, Modra	10 EUR
Hedviga Slivková, Ilava	20 EUR
Ružena Závradská, Gajary	5 EUR
Ján Dekýš, Lovča	5 EUR
Vojtech Nový, Šipkov	10 EUR
MUDr. Mílada Juhásová, Liptovský Trnovec	5 EUR
Jozef Marko, Partizánske	20 EUR
Martin Lacko, Modrová	20 EUR
Mária Ožvoldová, Gajary	20 EUR
Anna Horošková, Piešťany	20 EUR
Vlasta Hadvigová, Trebatice	10 EUR
Ludmila Lacková, Bratislava	20 EUR
Stanislav Stanek, Bratislava	5 EUR
Hanka Vincúrová, Bošany	20 EUR
Katarína Ďurišová, Nitrianske Rudno	10 EUR
Emília Ihnátová, Košice	20 EUR
MUDr. Ľubomír Sýkora, Zlaté Moravce	90 EUR
Magdaléna Salvianyová, Trnava	10 EUR

Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 82 rokov, 8. marca 2021, zomrela **Anna FODOROVÁ** zo Žiliny, bývalá podpredsedníčka PV ZPKO a dlhoročná členka a predsedníčka RO PV ZPKO v Žiline. Rozlúčka so zosnulou sa konala 10. marca 2021 v katedrále Najsvätejšej Trojice a v Dome smútku na Novom cintoríne v Žiline.

† Vo veku nedožitých 96 rokov, 23. februára 2021, zomrel **Jozef NEMLAHA** z Ilavy, bývalý predseda a dlhoročný člen RO PV ZPKO v Ilave, nositeľ dekrétu Veterána protikomunistického odboja, nositeľ Čestného uznania za významné zásluhy o demokraciu a ľudské práva v boji proti komunizmu, nositeľ Pamätnej medaile a ďakovného listu za účasť v protikomunistickom odboji. Rozlúčka so zosnulým sa konala 26. februára 2021 v Dome smútku a na cintoríne v Ilave.

† Vo veku nedožitých 85 rokov, 12. marca 2021, zomrela **Anna VAVROVÁ** z Hlohovca, manželka politického väzňa a dlhoročná aktívna členka RO PV ZPKO v Trnave. Rozlúčka so zosnulou sa konala 19. marca 2021 na cintoríne v Hlohovci za účasti rodinných príslušníkov.

Pozostalým vyslovujeme úprimnú sústrasť

Miestny národný výbor v Tesároch nad Žitavou.-

Zn: 611/1952.

Prámet: Július Minár a Júlia Sýkorová rod. Minárová.

uvoľnenie celeho domu .

V ý m e r e n í

Miestny národný výbor v Tesároch nad Žitavou na základe príkazu nariadenej inštanvie podľa §-u 2 odst.1 a §-u 23 odst.1 zákona č. 138/48 Sb. prikazuje vlastníkovi bytu Júliusovi Minárovi a Júlie Sýkorovej rod. Minárovej obyvateľom v obci Tesáre nad Žitavou č.d.222, aby x dom č 22 vyprázdnili do 21 júla 1952 pre rodinu, ktorá bude určená.

D ō v o d y .-

Bolo treba takto urobiť a rozhodnúť, ako je v enunciate výmeru uvedené z dôvodov vyššieho verejného záujmu.

Tento výmer je v inštančnom poradi konečný a preto nemôže byť odvolávaný.

O tom sa upovedomuje:

~~xxx~~ Majiteľ bytu Július Minár a Júlia Sýkorová rod. Minárová

Nájomník

Okresný národný výbor v Zl. Moravciach

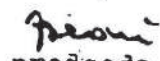
Stanica Národnej bezpečnosti v Zl. Moravciach

Miestny národný výbor v Tesároch nad Žitavou.

D.a.h.

Za správnosť vyhotovenia:

bytový referent:

predseda MNV.-